

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	15
----------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΩΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΙΝΕΥΣΗ

1.1	Εισαγωγή.....	21
1.2	Σημαντικές εκθέσεις κοινές για την τέχνη των «μικρών» και των «μεγάλων».....	24
1.3	Παιδικό σχέδιο και τέχνη: Η περίπτωση του Vassily Kandinsky και της ομάδας του «Γαλάζιου Ιππέα»	30
1.4	Η περίπτωση του Paul Klee.....	41
1.5	Η περίπτωση του Mikhail Larionov	46
1.6	Η περίπτωση του Pablo Picasso.....	52
1.7	Η περίπτωση του Henri Matisse	57
1.8	Η περίπτωση του Joan Miro.....	62
1.9	Η περίπτωση του Jean Dubuffet	67
1.10	Η περίπτωση του Willem de Kooning	72
1.11	Η περίπτωση των καλλιτεχνών της ομάδας Cobra..	74
1.12	Συγκεντρωτικός πίνακας καλλιτεχνών.....	80
1.13	Μια ιδιαίτερη προσέγγιση από τον ελληνικό χώρο:	
1.13.1	Η περίπτωση του Σπύρου Βασιλείου	81
1.13.2	Η περίπτωση του Αγήνορα Αστεριάδη	92
1.14	Συμπερασματικά.....	97

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ: ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

2.1	Εισαγωγή.....	101
2.2	Οι πρώτες έρευνες για τα παιδικά σχέδια	105
2.3	Οι πρώτες θεωρήσεις για τα εξελικτικά στάδια του παιδικού σχεδίου	109
2.4	Νοημοσύνη και παιδικό σχέδιο.....	117
2.5	Η έννοια της προβολής στο παιδικό σχέδιο	122
	2.5.1 Το σχέδιο του σπιτιού	129
	2.5.2 Το σχέδιο του σπιτιού, του δένδρου και του ανθρώπου	132
	2.5.3 Το σχέδιο του δέντρου	139
	2.5.4 Το σχέδιο της ανθρώπινης φιγούρας: Η προσέγγιση της Machover	144
2.6	Η θεώρηση της Korppitz για το σχέδιο της ανθρώπινης φιγούρας.....	153
2.7	Παιδικό σχέδιο: Η ελεύθερη αυτοέκφραση	159
2.8	Οι απόψεις του Jean Piaget.....	170
2.9	Οι απόψεις του Howard Gardner	177
2.10	Πρόσφατες θεωρήσεις για τα εξελικτικά στάδια του παιδικού σχεδίου	180
	2.10.1 Η κατηγοριοποίηση των Hurwitz και Day ..	181
	2.10.2 Μια δική μας συνθετική πρόταση.....	184
2.11	Η σημειολογική προσέγγιση	210
2.12	Το παιδικό σχέδιο στο πλαίσιο της Μορφολογικής Ψυχολογίας (Gestalt).....	213
2.13	Το παιδικό σχέδιο στο πλαίσιο της Γνωστικής Ψυχολογίας.....	218
2.14	Κατηγοριοποίηση και κριτική επισκόπηση των προσεγγίσεων για το παιδικό σχέδιο.....	222
2.15	Συγκεντρωτικός πίνακας προσεγγίσεων του παιδικού σχεδίου.....	239
2.16	Μια «διασταλτική» ερμηνεία και μια συνολική προσέγγιση.....	241

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

3.1	Εισαγωγή	253
3.2	Η «πραγματική» οικογένεια στα παιδικά σχέδια	254
3.2.1	Έρευνα στην Ελλάδα για το σχέδιο της «πραγματικής» οικογένειας.	257
3.3	Η «ζωομορφική» οικογένεια	259
3.3.1	Έρευνα στην Ελλάδα για τη «ζωομορφική» οικογένεια	260
3.4	Η «φανταστική» οικογένεια	263
3.4.1	Έρευνα στην Ελλάδα για τη «φανταστική» οικογένεια	268
3.5	Άλλες προσεγγίσεις σχεδίων που σχετίζονται με την οικογένεια	272
3.5.1	Η «χρωματιστή» οικογένεια	272
3.5.2	Η μαγεμένη οικογένεια	273
3.5.3	Οι γονείς των γονέων στο παιδικό σχέδιο	274
3.5.4	Το σχέδιο των δύο σπιτιών (2HT).....	274
3.5.5	Η τεχνική των τριών προσώπων.....	276
3.5.6	Το σχέδιο του «κύκλου της οικογένειας»	276
3.5.7	Η οικογένεια στο φαγητό ή στο τραπέζι.....	278
3.5.8	Η «κατασκευασμένη» οικογένεια	279
3.6	Ανακεφαλαίωση	281

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:

ΤΟ «ΔΥΝΑΜΙΚΟ» ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

4.1	Εισαγωγή	283
4.2	Τα παιδιά ζωγραφίζουν την οικογένεια σε δράση ..	284
4.2.1	Συγκριτικές έρευνες στην Ελλάδα για το σχέδιο της οικογένειας	290
4.3	Η αξιοποίηση του «δυναμικού» σχεδίου της οικογένειας.....	301
4.4	Η εφαρμογή του «δυναμικού» σχεδίου της οικογένειας.....	305

4.4.1 Φάση 1η: Η σχεδίαση της οικογένειας σε δράση	306
4.4.2 Φάση 2η: Επικοινωνιακή διαδικασία κατά και μετά τη σχεδίαση.....	310
4.4.3 Φάση 3η: Η επεξεργασία του σχεδίου της οικογένειας σε δράση	315
4.5 Έρευνες στην Ελλάδα για το «δυναμικό» σχέδιο της οικογένειας.....	324
4.6 Ανακεφαλαίωση: Το παιδικό σχέδιο ως μέσο επικοινωνίας.....	342

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:

ΤΟ «ΔΥΝΑΜΙΚΟ» ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ: ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

5.1 Εισαγωγή	347
5.2 Το ποιοτικό «λεξιλόγιο» του σχεδίου της οικογένειας σε δράση	349
5.2.1 Δράσεις από και μεταξύ των προσώπων στο σχέδιο	349
5.2.2 Χαρακτηριστικά των μορφών του σχεδίου	353
5.2.3 Η τοποθέτηση των μορφών πάνω στο σχέδιο: θέση - απόσταση - «φραγμοί»	363
5.2.4 Το σχεδιαστικό ύφος	368
5.2.5 Τα σύμβολα που υπάρχουν στο σχέδιο	385

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6:

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

6.1 Εισαγωγή	395
6.2 Το σχέδιο της οικογένειας σε δράση	397
6.2.1 Η «γενική ματιά» σε όλο το σχέδιο	397
6.2.2 Η «ποιοτική» προσέγγιση των χαρακτηριστικών του σχεδίου	398
6.2.3 Η ποσοτική προσέγγιση των παραμέτρων του σχεδίου	408

6.3	Η σχολική συμπεριφορά του σχεδιαστή	410
6.4	Δημογραφικά στοιχεία.....	411
6.5	Πρόσθετα στοιχεία που προέκυψαν από την επικοινωνία με το σχεδιαστή	412
6.6.	Πρόσθετες σκέψεις - Προεκτάσεις	418
ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ		421
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι		
Όταν τα παιδιά σχεδιάζουν: Γενικές μεθοδολογικές οδηγίες από τον Η. Βιγγόπουλο		425
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ		
Κατάλογος παιδικής συμπεριφοράς Achenbach		431
Ενδεικτικά ερευνητικά αποτελέσματα		441
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....		445
Κατάλογος Μουσείων και Αιθουσών Τέχνης		457